

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 160/96

ת"פ 483/97

בפני: כבוד השופט י. עדיאל

בעניין: בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

המבקשת

ע"י ב"כ עוה"ד סהר ואח'

ובעניין: מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ עוה"ד מרשות ההגבלים העסקיים

נגד

1. חוליות, תעשיות פלסטיקה בע"מ

2. יהודה קידר

3. יאיר שלח

ע"י ב"כ עוה"ד אביתר קנולר

4. פלסים בע"מ

5. מפלס בע"מ

6. אריה דגן

7. צבי בולר

ע"י ב"כ עוה"ד פנחס מרינסקי

8. פלסטרו גבת

9. אהרון לוצקי

10. צבי צור

11. יוסף חברון

12. פלס בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד רם כספי

13. י.א.ה יעוץ כלכלי בע"מ

14. אמנון הלפרין

ע"י ב"כ עוה"ד דוד ליבאי

15. איתנית בע"מ

16. אורי פלד

17. אברהם גינסור

ע"י ב"כ עוה"ד פנחס רובין ואח'

18. יעד נציגויות בע"מ

19. הראל זוטא

ע"י ב"כ עוה"ד צבי אגמון ואח'

הנאשמים

החלטה

1. בפני בקשה לצילום תיק בית המשפט בתיק פלילי 160/96, שהכרעת הדין בו נתנה ביום 30.3.97, בו הורשעו הנאשמים ע"פ הודייתם בעבירות על חוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח – 1988, בתחום ייצור ושיווק צנרת ביוב ותקשורת. עניינה של המבקשת בצילום התיק, נובע מכוונתה להגיש תביעה אזרחית כנגד הנאשמים, כולם ו/או חלקם, בגין הנזקים שסבלה, לטענתה, כתוצאה מהעבירות בהן הורשעו הנאשמים, בעת היותה צרכנית עיקרית של צנרת תקשורת שיוצרה על ידי הנאשמים בין השנים 1987 עד 1994. העיון בתיק נדרש לה, לטענתה, לצורך גיבוש המסכת העובדתית הצריכה לתביעתה. המשיבים, הביעו כולם התנגדות לצילום התיק, מטעונים שונים עליהם אעמוד בהמשך.
2. לאחר ששקלתי את טעוני ב"כ הצדדים החלטתי להתיר את העיון בכתב האישום, עסקת הטיעון לפיה הורשעו הנאשמים, והכרעת הדין, זאת מהנימוקים הבאים.
3. הדין החל על עיון בחומר המצוי בתיק בית המשפט, קבוע בתקנות הארכיון, 1935. בענייננו, בו מתבקש עיון בתיק פלילי, עוסקת תקנה 3 (ה) לתקנות, אשר קובעת:

"במשפטים פליליים תינתן בדרך כלל רשות לכל אדם הנפגע ע"י פסק דין או צו של בית המשפט לעיין בארכיון של כל משפט שהוא.
הוראה זו תחול על כל אדם המעוניין באופן ישר במשפט אזרחי הנובע מתוך משפט פלילי: בתנאי שהשופט או הרשם רשאי, לפי שיקול דעתו, מסיבות שיפרטו בצו, להתיר לכל אדם הנפגע כאמור לעיל, לעיין בתיק של משפט פלילי. אותו צו יפרש אם מותר לו לעיין רק בפסק הדין או גם במסמך אחר".

כפי שנפסק בע"א טמפו תעשיות בירה בע"מ ואח' נ' וינבלאט ואח', (פ"מ תש"ן (3) 99, 103, תקנה זו קובעת שלוש קטגוריות של זכאים לעיון בארכיון בית משפט.

הקטגוריה הראשונה – "אדם הנפגע על-ידי פסק דין או צו של בית המשפט". אין חולק כי המבקשת אינה נמנית על קטגוריה זו.

הקטגוריה השנייה – "אדם המעוניין באופן ישר במשפט אזרחי הנובע מתוך משפט פלילי".

הקטגוריה השלישית – אדם שאיננו נפגע כאמור לעיל, ובית המשפט מתיר לו, לפי שיקול דעתו ומסיבות שיפורטו בצו, לעיין בתיק של משפט פלילי.

4. המבקשת באה, לדעתי, בגדרה של הקטגוריה השנייה, בהיותה אדם המעוניין באופן ישיר במשפט. לאור מסקנה זו אינני רואה צורך לבחון האם באה ניתן להתיר את העיון גם מכוח מהחלופה השלישית.

5. לטענת המשיבים, אין להתיר למבקשת, שעדיין לא פתחה בהליכים כנגד מי מהמשיבים, לעיין בתיק, היות ובשלב זה, בטרם הגישה את תביעתה, אין בנמצא משפט אזרחי שבו היא עשויה להיות מעוניינת, כדרישת התקנה.
- אינני סבור כי יש להתנות את זכות העיון בהגשת תביעה, ולדעתי, זכאית המבקשת לעיין בתיק הפלילי גם קודם להגשת התביעה האזרחית, כדי שתוכל לבחון האם חומר הראיות שברשותה מצדיק הגשת תביעה. כך נפסק בחוות דעת הרוב בעניין הלל, שם נקבע כי אין לצקת סייג נוסף, כגון זה לו טוענים המשיבים, לתוכנה של תקנה 3(ה). (ע"פ 7528/95 פנחס הלל נ' מדינת ישראל ואח', פ"ד נ (3) 100, 89).
6. מסקנה זו מתחייבת לדעתי, גם מהוראת סעיף 42 לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א – 1971, שכן מה הטעם בקביעה לפיה פסק הדין הפלילי יכול שישמש ראיה במשפט האזרחי אם הגישה לתיק בית המשפט בו ניתן פסק הדין המרשיע חסומה בפני הצד הזקוק לפסק דין זה לצורך הוכחת טענותיו?
- מסקנה זו נתמכת גם בכוונת המחוקק בחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח – 1988 לעודד את האכיפה הפרטית בתחום דיני ההגבלים העסקיים, מגמה הבאה לידי ביטוי הן בקביעה שמעשה או מחדל בניגוד לחוק מהווים עוולה בניזקין (סעיף 50 לחוק) והן בקביעתה של עילת תביעה ייצוגית מיוחדת לחוק זה על פי תיקון מס' 2 לשנת תשנ"ו לחוק. (ראה לעניין זה גם בספרו של עו"ד י' יגור, **דיני הגבלים עסקיים** (חושן למשפט, 1997, בעמ' 467).
- לאור הקושי הרב ביישום מנגנון האכיפה הפרטי, מותנית האכיפה בדרך זו, במידה רבה, בהסתייעות בכלים הראייתיים שנקבעו בחוק – הן בקביעות הממונה מכוח סעיף 43 לחוק, והן בפסקי דין בהליכים פליליים המתנהלים על-פי חוק זה, מה שמחייב אף הוא לאפשר את העיון.
7. באשר לטענות המשיבים, כי המבקשת לא הרימה את נטל ההוכחה המוטל עליה לפי תקנה 3(ה) הנ"ל, אני סבור שאין להפוך בקשה מעין זו למשפט זוטא בדבר מערכת הזכויות והחובות שנרקמה בין הצדדים לבקשה. מקומו של הדיון בשאלות אלו הוא בתביעה העיקרית, אם זו תוגש (ראה גם ת"פ (י-ם) 201/96 גולדפדן נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ ואח', טרם פורסם, עמ' 6 להחלטה).
- אין משמעות הדבר שהמבקשת אינה צריכה להראות, לפחות לכאורה, שקמה עילה המזכה אותה בעיון בתיק, ובנסיבות מתאימות יש מקום לשקול חיובו של מבקש להציג ראיות להוכחת טענותיו. אולם, מטענה המבקשת כי בהיותה צרכנית צינורות התקשרות הגדולה במדינה, היא נפגעה מהתארגנותם של הנאשמים במסגרת הסדר כובל בענף זה, ומשהנאשמים לא העלו טענה קונקרטית הכופרת בטענות אלה, אינני סבור שניתן עוד מקום לעשות כן.
8. אינני מקבל גם את הטענה לפיה התרת העיון תפגע בפרטיותם של המשיבים, וכי במאזן האינטרסים בין זכות המשיבים לפרטיות לבין אינטרס המבקשת בעיון התיק, גוברת זכותם לפרטיות.

לא מצאתי בסעיף 2 לחוק ההגנה על הפרטיות, תשמ"א-1981, שהוא הדין המיוחד החל בנושא זה עילה המקימה הגנה מפני העיון המתבקש. אפילו היה מידע חסוי בתיק בית המשפט, לא היה בכך בהכרח כדי למנוע את העיון, כפי שנעשה בעניין הלל לגבי חוות דעת רפואית-פסיכיאטרית החוסה תחת החסיון (היחסי) הקבוע בסעיף 49 לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א-1971, וסעיף 2(11) לחוק הגנת הפרטיות. ואולם, בענייננו אין מדובר בנושא הנמנה על העניינים הנופלים בגדרו של סעיף 2(11) לחוק זה (עניינים הנוגעים לצנעת חיו האישיים של אדם, או למצב בריאותו, או להתנהגותו ברשות היחיד), ואין לראות מכיוון זה כל מניעה להתרת העיון, ומה גם שעצם הרשעת הנאשמים בת.פ. 160/96 פורסמה בשעתו בציבור, ופסק הדין אינו חוסה תחת צו איסור פרסום.

9. לאור האמור, אני מתיר את העיון במסמכים הנמצאים בתיק הפלילי שפורטו לעיל. מאידך, אינני סבור שיש מקום לאפשר עיון בכל החומר האחר שבתיק בית המשפט, בכלל זאת הטיעון לעונש וגזר הדין.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.
ההחלטה תיכנס לתוקף, לאחר חלוף 15 יום מיום שתומצא לב"כ הצדדים.
המזכירות תאפשר עיון בתיק רק כנגד הצגת אישור מסירת ההחלטה לב"כ כל הצדדים.

ניתנה היום, ח' בניסן תשנ"ט (25 במרץ 1999), בהעדר הצדדים.